

CRONICĂ MUZEALĂ, ANIVERSĂRI CULTURALE COVĂSNENE 1974

ZÁGONI JENŐ

Rețeaua muzeelor :

MUZEUL JUDEȚEAN (Sf. Gheorghe, str. 16 Februarie nr. 10, tel.: 1 24 42)
Director : **dr. Székely Zoltán**, arheolog.

Secția de istorie : **Kozák Albert, Cserey Zoltán** — muzeografi principali ;
Secția de etnografie : **Gazda Klára, Miklós Jolánta** muzeografi, **Moldovan Nicolae** muzeograf principal ; Secția de științele naturii : **Kovács Sándor** muzeograf principal ; Secția de artă : **Nagy Ervin** muzeograf principal ;
Biblioteca : **Zágoni Jenő** bibliotecar principal ; Resturator : **Eröss János**,
Aj. conservator : **Gavrincea Ileana** ; Fotograf : **Fóris Pál** ; Contabil șef :
Fóris Márta ; Dactilograf principal : **Nagy Klára** ; Magazioner : **Reznek Erzsébet** ;
Supraveghetori : **Ferencz Anna, Ceangău Irén, Székely Zsolt** ; Îngrijitori : **Daczó Ágnes, Comanița Irma** ;
Timplar : **Gyertyánosi András** ; Grădinar : **Kiss Árpád** ; Paznic : **Daczó Lajos** ; Conducător auto : **Szabó Károly**.

CASA MEMORIALĂ „GYÁRFÁS JENŐ“ (Sf. Gheorghe, str. Gyárfás Jenő).
Responsabilul secției : **Plugor Sándor**, muzeograf principal.

MUZEUL ORAȘULUI ȘI A BRESLELOR DIN TÎRGU SECUIESC —
(Curtea 10, nr. 1. Telefon : 148).

Responsabilul secției : **Incze László**, muzeograf principal ; Supraveghetori : **Jánó Mihály, Bartos Erzsébet** ; Îngrijitoare : **Czell Erzsébet** ; Timplar : **Balogh Lajos**.

COLECȚIA MUZEALĂ ETNOGRAFICĂ DIN CERNAT (Cernatul de Jos).
Responsabilul secției : **Haszmán Pál**, gestionar.

CASA MEMORIALĂ „BENEDEK ELEK“ (Bățanii Mici, comuna Bățani).
Responsabila secției : **Bardócz Julia**, supraveghetoare.

Program de vizitare la Muzeul din Sf. Gheorghe

Luni	închis
Marti	10—18
Miercuri	10—18
Joi	10—18
Vineri	10—18
Simbătă	10—13

Muzeul a fost deschis în cursul anului 1974, 301 zile.

Numărul vizitatorilor : 28.193.

Colecțiile muzeului

Fondul muzeistic, în cursul anului 1974 s-a îmbogățit prin : săpături, achiziții, donații. Colecția secției de **arheologie** a fost completată cu piesele descoperite cu ocazia săpăturilor. Pentru secția de **etnografie**, au fost achiziționate un interior de cameră cu casete pictate (1857) din Satulung (orașul Săcele, jud. Brașov), precum și materiale de interes etnografic din localitățile : Albiș, Araci, Ariușd, Brateș, Estelnic, Herculian,, Întorsura Buzăului, Lemnia, Mereni, Ojdula, Ormeniș, Purcăreni, Racoșul de Sus, Săcele, Turia, Valea Scurtă, Vilcele, Zizin. Au intrat noi piese la colecția paleontologică, mamifere cuaternare și roci locale la secția de **științele naturii**, precum și preparate de plante superioare (biofite, gimnoasperme și angiosperme, cca. 800 de foi, colectate din munții Bodoc. Pentru secția de **arta plastică**, au fost achiziționate printre altele 9 picturi de Mattis Teutsch, 11 lucrări de Gyárfás Jenő și 4 picturi de Nagy Albert. În donație au fost primite 2 picturi de Mattis Teutsch, 9 picturi și sculpturi de Nagy Albert. Biblioteca a achiziționat și a primit prin schimb interinstituțional intern și extern, un număr de 540 volume de cărți.

În **laboratorul de restaurare**, pentru secțiile de etnografie, arheologie și evul mediu au fost restaurate și conservate 637 piese de metal și 13 de ceramică.

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ

Secția de istorie.

La simpozionul științific : 30 de ani de la eliberarea patriei, s-au prezentat lucrările : Participarea României la războiul antihitlerist (Kozák Albert), Luptele sociale în perioada 1944—45 în județul Treiscaune (Cserey Zoltán). Alte lucrări : Mari bătălii de clasă între cele două războaie mondiale, organizate și conduse de P.C.R. (Kozák Albert), Lupta comună a locuitorilor județului nostru pentru libertate socială și națională de-a lungul secolelor (Cserey Zoltán).

Secția de arheologie

Au fost executate săpături, conduse de arheologul dr. Székely Zoltán, directorul muzeului din Sf. Gheorghe, la **Ariușd** (așezare neolitică),

Boroșneul Mare (Castrul roman), **Cernat** (așezare din sec. XIII—XIV), **Sinzieni** (așezare neolitică).

Lucrările elaborate de dr. Székely Zoltán : Noi descoperiri din epoca romană din sud-estul Transilvaniei ; Slaves anciens dans le sud-est de la Transilvanie (Balcano-Slavica I., Belgrad) ; Morminte din epoca migrației popoarelor de la Rugănești (jud. Harghita) în : Almanahul Muzeului din Cristuru Secuiesc, 1974 ; Contribuții la problema stabilirii secuilor în sud-estul Transilvaniei (Crisia, 1974, Oradea).

Secția de etnografie

Lucrări științifice : Țesăturile cu alesături din Întorsura Buzăului (Moldovan Nicolae) ; Relațiile psihologice dintre public și muzeu (Gazda Klára).

Secția de artă plastică

Redeschiderea secției.

Secția de științele naturii

Munca de cercetare : Cercetarea florei și vegetației munților Bodocului. Recensămîntul berzelor din județul Covasna. Coordonarea activității ocrotirii naturii (florei și faunei) din județul Covasna.

Masa rotundă : Protecția mediului înconjurător.

Lucrări științifice : Mamiferele pleistocene de la Bodoc III. Studiu de corelare faunistică și stratografică în Bazinul Sf. Gheorghe. (În colaborare). Lucr. Inst. Speol. Buc. t. XII, p. 243—268 ; Ocrotirea naturii și perspectivele ei în jud. Covasna. (La Casa Agronomului — Arcuș) ; Note sur les Mammifères du Villafranchien inférieur du Bassin de Tg. Secuiesc (În colaborare). Aluta 1972, p. 13—22 ; Reprezentanții suprafamiliei Pyraloidea din Diószeghy de la Muzeul din Sfîntu Gheorghe. (În colaborare). Aluta 1972, p. 105—116 ; Secția de științele naturale a Muzeului din Sf. Gheorghe. Aluta 1972, p. 117—126 ; 100 de ani de la nașterea muzeologului László Ferenc. Revista școlară „Rădăcini“ — 2/1973. Sf. Gheorghe.

Laboratorul foto

Au fost colecționate fotografiile vechi referindu-se la monumentele istorice din județ și au fost executate 509 bucăți de fotografii pentru secțiile muzeului.

Biblioteca

Revizuirea fișelor catalogului tematic.

Activitate editorială

— Anuarul muzeului din Sf. Gheorghe, Aluta IV (1972), 336 p.

— Nemes Z.-né, Gálffy M., Márton Gy. : Torjai Szójegyzék. 1974, 186 p.

— Fóris Pál : Fototeca muzeului din Sf. Gheorghe. Catalog. 1974, 98 p.

EXPOZIȚII

Istorie

— 30 de ani de la eliberarea patriei (Sfântu Gheorghe, Întorsura Buzăului).

— Momente din istoria mișcării muncitorești (Covasna, Sfântu Gheorghe, Tîrgu Secuiesc).

— Din realizările județului Covasna (expoziție volantă).

Etnografie

— Reorganizarea expoziției de mobilier țărănesc.

Arta plastică

— Expoziție județeană în cinstea celei de-a 30-a aniversare a eliberării patriei de sub dominația fascistă.

— Expoziție tematică în cinstea Congresului al XI-lea al P.C.R.

— Expoziție de grafică de Árkossy István din Cluj-Napoca ;

— pictură de Forró Antal din Cluj-Napoca ;

— acuarelă de Gámetzi Zoltán din Tg. Mureș ;

— acuarelă de Jánossy B. László din Cluj-Napoca ;

— sculptură de Kósa-Huba Ferenc din Cluj-Napoca ;

— pictură de Kosztándi Jenő din Tg. Secuiesc ;

— pictură, grafică de Mihail Petrescu din Brașov ;

— tapițerie de Zsigmond Aranka din Odorheiul Secuiesc.

— Expoziția artiștilor tineri din Sf. Gheorghe.

— Expoziție din cele mai reușite lucrări ale copiilor pentru concursul de ilustrații ale basmelor lui Benedek Elek.

Aniversări, comemorări — 1974

— 750 de ani de existență a orașului **Baraolt**, în mențiune documentară (Sz. Okl. Tár I/5).

— 650 de ani de existență a localităților **Turia de Sus și Valea Seacă** în mențiune documentară (Sz. Okl. Tár VIII/6).

— 200 de ani de la moartea scriitorului **Daniel István** (Virghiș, 1684—1774). Participă la războiul de independență al lui F. Rákóczi II. A fost reprezentantul acestuia la curțile domnești din Muntenia și Moldova. Are merite deosebite și în dezvoltarea învățămîntului din Transilvania.

Daniel István (Vargyas, 1668—1774 Szászvesszős) : író. A Rákóczi szabadságharc alatt Moldvai és Havasalföldi követ. A békeszerződés létrehozása után különösen a nevelésügy terén fejtett ki ered-

- ményes tevékenységet. Főbb művei : István fiához intézett intelmei : *Monita paterna...* (Szeben, 1752) ; *Descriptio vitae...* (önéletrajza, Szeben, 1764).
- 160 de ani de la nașterea lui **Gábor Áron** (Brețcu, 1814—1849 Chichiș): eroul revoluției de la 1848. Fondatorul și comandantul artileriei secuiești.
Gábor Áron (Bereck, 1814—1849 Kökös): tüzér őrnagy, az önálló székely tüzérség megteremtője és főparancsnoka.
- 150 de ani de la naștere a fondatoarei colecției muzeului din Sf. Gheorghe, Cserey Jánosné, născ. **Zathureczky Emilia** (Baraolt, 1824—1905 Imeni). Una dintre cele mai active și reprezentative personalități privind colecționarea și valorificarea obiectelor muzeale.
Csereyné, Zathureczky Emilia (Barót, 1824—1905 Imecsfalva) : a sepsiszentgyörgyi Múzeum és a megye számos szociálista intézményének alapítója.
- 150 de ani de la nașterea lui **Nagy Sándor** (Ghidfalău, 1824—1900 Hăghig): tovarășul de luptă al lui Gábor Áron, unul din fondatorii liceului „Mikó” din Sf. Gheorghe. Opera principală : Lupta de autoapărare al județului Trei Scaune în anii 1848—49.
Nagy Sándor (Gidófalva, 1824—1900 Hidvég): Gábor Áron harcos-társa, a volt Székely Mikó Kollégium egyik alapítója. Műve : Háromszék önvédelmi harca 1848—49-ben (Kolozsvár, 1896).
- 140 de ani de la nașterea lui **Mircse János** (Brateș, 1834—1883 Veneția, Italia): luptător pentru libertate în revoluția din 1848, căpitanul artileriei lui Garibaldi.
Mircse János (Barátos, 1834—1883 Velence, Olaszország): szabadságharcos, történész. Az 1848/49-es szabadságharc katonája, majd Garibaldi tüzérkapitánya, Palermo bevételének és a voltornói csatának egyik hőse. Főbb művei : Történelmi adatok Capistranoi Sz. János életéhez (Esztergom, 1869); Venedig und Ungarn (Wien, 1878); Oklevéltár Bethlen Gábor diplomáciai összeköttetései történetéhez (Bp. 1886).
- 130 de ani de la nașterea lui **Bálint Gábor** (Catalina, 1844—1913 Timișoara): lingvist, explorator al Asiei. Opere principale : Gramatica și dicționar turco-maghiar ; Studii filologice tatare ; Journale de călătorii, etc.
vár) :
Szentkatolnai Bálint Gábor (Szentkatolna, 1844—1913 Temesvár): nyelvész, utazó, egyetemi tanár, a sepsiszentgyörgyi múzeum egyik támogatója. Főbb művei : Török nyelvtan ; Kazáni tatár nyelvtanulmányok ; Tamul (dravida) tanulmányok (magyar és német nyelven ; Kabard nyelvtan ; Lexicon cabardico-hungarico-latinum, stb.
- 120 de ani de la moartea lui **Váradi József** și **Bartalis Ferenc**. Váradi J. (Banpotoc-Hunedoara, 1828), Bartalis F. (Biborțeni, 1813): Organi-

zatorii unei conspirații care urma să înfăptuiască ideile revoluției de la 1848—49 și răsturnarea regimului reacționar instaurat după revoluție. Au fost executați la 18 aprilie 1854 în orașul Sf. Gheorghe.,

Váradi József (Bánpatak, 1828) **Bartalis Ferenc** (Bibarcfalva, 1813): Százhusz ével ezelőtt, 1854. április 29-én végezték ki Sepsiszentgyörgyön Váradi Józsefet és Bartalis Ferencet, akik az 1848-as polgári demokratikus forradalom leveretése után Háromszéken fegyveres felkelést szerveztek az osztrák önkényuralom megdöntésére.

- 100 de ani de la înființarea corului de cameră din Baraolt.
Száz éves a baróti kamarakórus.
- 100 de ani de la înființarea Liceului nr. 2 din Sf. Gheorghe.
Száz éves a sepsiszentgyörgyi 2-es számú Liceum.